89- KITÂBU ISTITÂBETI'L-MÜRTEDDÎN VE'L-MUÂNIDÎN VE KITÂLIHIM VE ISMI MEN ESRAKE BILLAHI VE UKÛBETIHI FI'D-DÜNYÂ VE'L-ÂHIRETI
1- Erkek Mürted Ile Kadin Mürteddenin Hükümleri -(Bir Midir Yâhud Ayri Midir?) -Abdullah Ibn Umer, Ez-Zuhrî, Ibrâhîm En-Nahaî: Dînden Dönen Kadin Öldürülür, Demislerdir-Ve Bunlarin Tevbe Etmelerini Istemek Babi
2- Farzlari Kabul Etmekten Çekinenlerin Ve Dînden Dönmege Nisbet Edilenlerin Öldürülmeleri Babi
3- Bâb: Zimmî Olan Yahûdî Ve Hristiyan Yâhud Muâhid Gibi Bir Baskasi Peygamber'e Sövmeyi Ta'rîz Ettigi Ve "Es-Sâmu Aleyke" Sözü Gibi Sövmeyi Açikça Söylemedigi Zaman?
4- Bab
5- Dînden Çikan Hâricîler'le Haktan Sapip Bâtila Meyleden Mülhidlerin, Da'vâlarinin Çürüklügü Için Kendilerine Hüccet Getirilmesinden Sonra Öldürülmeleri Babi
6- Ülfet Için Ve Insanlarin Kendisinden Dagilmamalari Için Hâricîler'le Kitali Terkeden Kimse Babi
7- Peygamber(S)'In: "Da'vetleri Bir Oldugu Hâlde Iki Büyük Topluluk Birbirleriyle Harb Etmedikçe Kiyamet Kopmayacaktir" Kavli Babi
8- Te'vîl Ediciler Hakkinda Gelen Haberler Babi

Rahman ve Rahîm olan Allah'in ismiyle

89- KITÂBU ISTITÂBETI'L-MÜRTEDDÎN VE'L-MUÂNIDÎN VE KITÂLIHIM VE ISMI MEN ESRAKE BILLAHI VE UKÛBETIHI FI'D-DÜNYÂ VE'L-ÂHIRETI

(Mürtedlerin ve Hakk'a Karsi Inâd Eden Kâfirlerin Tevbe Etmelerini istemek, Onlarla Kital Etmek, Allah 'a Ortak Kosanin Günâhi, Dünyâda ve Âhiretteki Ukubeti Kitabi) [1]

Yüce Allah söyle buyurdu: "... Çünkü sirk, elbetfe büyük bir zulümdür {Lukmân: 13) [2]; "(And olsun ki sana da9 senden evvelkilere de (su) vahyolunmustur:) Eger ortak tanirsan, celâlim hakki için, amelin bosa gider ve muhakkak hüsrana düsenlerden olursun" (ez-zumen 65).

1-.....Abdullah ibn Mes'ûd (R) söyle demistir: Su "îmân edenler, bununla beraber îmânlarim haksizlikla da bulastirmayanlar; iste (ancak) onlardir ki (korkudan) emîn olmak hakki kendilerinindir. Onlar dogru yolu bulmus kimselerdir" (ei-Enâm: 82) âyeti indigi 2amân, bu, Peygamberin sahâbîleri üzerine agir geldi ve:
— Bizim hangimiz îmânina zulüm karistirmamistir! dediler. Bunun üzerine Rasûlullah (S):
— "Bu, sizin düsündügünüz haksizlik degildir. Lukmân Peygam-ber'in sözünü isitmiyor musunuz: Sübhesiz ki (Allah'a) sirk elbette büyük bir zulümdür" buyurdu [3].

2-..... Bize Abdurrahmân ibnu Ebî Bekre, babasi Ebû Bekre(R)'den tahdîs etti ki, söyle demistir: Peygamber (S) söyle buyurdu: "Büyük günâhlarin en büyükleri Allah'a ortak kosmak, ana-baba-ya âsî olmak ve yalan sâhidligidir". "Yalan sâhidligi" yâhud "Yalan söz söyleme"yi UÇ kerre tekrar

etti. Peygamber bunu durmadan tekrar ediyordu, nihayet biz:
— Keske sükût etse! dedik [4].

3-.....Abdullah ibn Amr (R) söyle demistir: Peygamber(S)'e bir A'râbî geldi de:
— Yâ Rasûlallah! Büyük günâhlar nedir? diye sordu. Rasûlullah:
— "Allah'a ortak kilmaktir" buyurdu. A'râbî:
— Bundan sonra nedir? dedi. Rasûlullah:
— "Bundan sonra anaya babaya âsî olmaktir" buyurdu. Bedevi:
— Bundan sonra nedir? dedi. Rasûlullah:
— "el-Yemînu'l~gamûs'tur" buyurdu. Râvî dedi ki: Ben:
— "el-Yemînu'1-gamûs" nedir? diye sordum. O da:
— Yemininde yalanci oldugu hâlde, müslümân bir kimsenin malini kesip alan yemindir, dedi [5].

4-.....Abdullah ibn Mes'ûd (R) söyle demistir: Bir adam Rasûlullah'a:
— Yâ Rasûlallah! Câhiliyet zamaninda (müslümân olmadan önce) isledigimiz günâhlardan dolayi ceza görecek miyiz? diye sordu.
Rasûlullah (S) söyle cevâb verdi:
— "Her kim müslümânlikta güzel hareket ederse, câhiliyet hayâtinda isledigi günâh ile muaheze olunmaz. Fakat her kim müslümânlikta (sebat etmeyip irtidâd etmek) fenaliginda bulunursa (ve küfür üzere ölürse) o, hem evvelce câhiliyetteki ameliyle, hem de sonra müs-lümânliktaki küfür ve irtidâdiyle muaheze olunur (ebedî cehennemde kalir)" [6].

1- Erkek Mürted Ile Kadin Mürteddenin Hükümleri -(Bir Midir Yâhud Ayri Midir?) - Abdullah Ibn Umer, Ez-Zuhrî, Ibrâhîm En-Nahaî: Dînden Dönen Kadin Öldürülür, Demislerdir-Ve Bunlarin Tevbe Etmelerini Istemek Babi [7]

Yüce Allah söyle buyurdu:
"Kendilerine apaçik deliller gelmis, o Peygamberdin sübhesiz bir hakk olduguna sâhidlik de etmisler iken, îmânlarinin arkasindan küfre sapan bir kavmi Allah nasil hidâyete erdirir? Allah zalimler güruhunu hidâyete götürmez. Muhakkak Allah'in, meleklerin, bütün insanlarin la 'neti onlarin tepesine!
Iste onlar; onlarin cezalari! Onlar bunun içinde ebedî kalicidirlar. Kendilerinden ne azâb hafifletilir, ne de onlara bakilir. Bundan sonra tevbe ve islâh edenler müstesna. Çünkü Allah cidden magfiret edici, çok merhamet edicidir. Hakikat îmânlarinin arkasindan küfretmis, sonra da küfrünü artirmis olanlarin tevbeleri asla kabul olunmaz* Iste onlar sapiklarin tâ kendileridir" (Âiu imrân: 86-90) [8].
Ve Yüce Allah buyurdu:
"Ey îmân edenler, eger kendilerine kitâb verilenlerin içinden herhangibir zümreye boyun egecek olursaniz, sizi îmâninizdan sonra döndürüp kâfirler yaparlar" (Âlu imrân: 100).
Ve Yüce Allah buyurdu:

* 'Hakikat îmân edip de sonra küfre sapanlar, sonra yine îmân ederek küfre dönenler, sonra da küfürlerinde ileri gidenler; Allah onlari magfiret edecek degildir. Onlari bir yola iletecek de degildir" (en-Nisâ: 137).
Ve yine söyle buyurdu:
"Ey îmân edenler, içinizden kim dîninden dönerse, Allah -müzminlere karsi alçak gönüllü, kâfirlere karsi onurlu ve zorlu, kendisinin onlari sevecegi, onlarin da kendisini sevecegi- bir kavim getirir (ki, onlar Allah yolunda savasirlar ve hiçbir kinayanin kinamasindan çekinmezler...)" (ei-Mâide: 54).
Ve yine söyle buyurdu:
"Kalbi îmân üzere mutmain oldugu hâlde zorlamaya ugratilanlar müstesna olmak üzere, kim îmânindan sonra Allah'i tanimaz, fakat küfre gögüs açarsa, iste Allah'in gazabi o gibilerin basindadir. Onlarin hakki en büyük bir azâbdir. Bunun sebebi sudur:
Çünkü onlar dünyâ hayâtini âhiretten daha üstün sevmislerdir ve çünkü Allah kâfirler güruhuna hidâyet vermez. Onlar öyle kimselerdir ki, Allah, kalblerinin, kulaklarinin ve gözlerinin üstüne mühür basmistir. Iste gafil olanlar da onlarin tâ kendileridir. Hiç süphesiz onlar âhirette de hüsrana ugrayanlarin tâ kendileridir.
Sonra senin Rabb'in, iskencelere ugratildiklarindan sonra yurtlarindan hicret edenlerin,bundan sonra da savasanlarin, gögüs gerenlerin lehindedir sübhesiz. Hakikat senin Rabb yin bunlarin ardindan da çok magfiret edici, çok merhamet eyleyicidir. Bu kat'îdir" (en-Nahl: 106-110).
'(Fitne katiden de beterdir.) Kâfirler, güçleri yetse, sizi dininizden dö'ndürünceye kadar sizinle savasmalarinda devam edeceklerdir. Içinizden kim dîninden döner de o kâfir olarak ölürse, onlarin yaptigi isler dünyâda da,âhirette de bosa gitmistir. Onlar, o atesin arkadaslaridir. Onlar orada ebedî kalicidirlar " (el-Bakara: 217).

5-.....Ibn Abbâs'in kölesi îkrime söyle demistir: Alî ibn Ebî Tâlib(R)'e birkaç zindîk getirildi de, o da bunlari yakti. Alî'nin bu zindiklara yakma cezasi uygulamasi haberi Ibn Abbâs'a ulasinca, îbn Abbâs (R):
— Ben olaydim Rasûlullah(S)'in "Allah'in azabi ile azâblama-yint" diye nehyi oldugu için, onlara yakma cezasi uygulamazdim. Ben o zindiklari, Rasûlullah'in "Dînini tebdil eden kimseyi öldürünüz!" kavlinden dolayi öldürürdüm, dedi [9].

6-..... Bize Ebû Burde tahdîs etti ki, Ebû Mûsâ el-Es'arî (R) söyle demistir: Ben Peygamber'in huzuruna vardim. Yanimda Es'a-rîler'den iki adam vardi. Onlarin biri sagimda, digeri de solumda idi. Bu sirada Rasûlullah (S) dislerini misvâkliyordu. Yanimdaki iki kimse de Rasûlullah'tan is ve me'mûriyet istediler. Bunun üzerine Rasûlullah:
— "YâEbâMûsâ!"yâhud: "YâAbdallahi'bneKays!" buyurdu.
Ebû Mûsâ dedi ki: Ben:
— Seni hakk ile gönderen Allah'a yemin ediyorum ki, bu iki kimse, gönüllerindeki vazîfe istemeyi bana bildirmediler ve ben onlarin böyle bir is isteyeceklerini bilmis degildim, dedim.
Bu sirada ben, O'nun yukari kalkmis olan dudaginin altindaki misvakina bakiyordum. Rasûlullah:
— "Is dileyen kimseyi biz, isimiz üzerinde kullanmayiz; lâkin sen yâ Ebâ Mûsâ -yâhud: Yâ Abdallahi'bne Kaysl- Yemen 'e (oraya vâlî olarak) git!" buyurdu.

Sonra onun arkasindan Muâz ibn Cebel (Yemen'in bir bölgesine vazifeli olarak) gitti. Nihayet Muâz, Ebû Musa'nin yanina geldigi zaman, Ebû Mûsâ onun için bir yastik koydu ve ona:
— Bineginden in (ve yastik üzerine otur)! dedi.
Ebû Musa'nin yakininda bir bagla sikica baglanmis bir adam bulunuyordu. Muâz, Ebû Musa'ya:
— Bu bagli insan nedir? dedi. Ebû Mûsâ:
— Bu bir Yahûdî idi, Islâm'a girdi, sonra da yine Yahûdî oldu, dedi.
Ebû Mûsâ, Muâz'a:
— Otur! dedi. Muâz da üç kerre:
— Allah'in ve Rasûlullah'in hükmü olarak, dînînden dönen bu kisi öldürülünceye kadar ben oturmam! dedi.
Bunun üzerine Ebû Mûsâ, onunla ilgili emrini verdi, o mürted-de de öldürüldü. Bundan sonra Muâz ile Ebû Mûsâ gece^yaptiklan ibâdeti zikrettiler: Biri (ki Muâz):
— Bana gelince, ben gece ibâdeti yapar ve uyurum, ibâdetim hususunda sevâb arzu etmekte oldugum gibi uykum hakkinda da sevâb arzu etmekteyim, dedi [10].

2- Farzlari Kabul Etmekten Çekinenlerin Ve Dînden Dönmege Nisbet Edilenlerin Öldürülmeleri Babi

7-.....Ibn Sihâb söyle demistir: Bana Ubeydullah ibnu Abdillah ibn Utbe haber verdi ki, Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Peygamber (S) vefat edip Ebû Bekr halîfe yapildigi ve Arab kavminden kâfir olanlar kâfirlige döndükleri zaman, (ordu gönderilmesinde) Umer:
— Yâ Ebâ Bekr! Bu insanlara karsi nasil harb açar, kital yaparsin? Hâlbuki Rasûlullah (S): "Ben insanlarla, onlar >Lâ ilahe ille 'ilâh' deyinceye kadar harb etmeye emrolundum. Her kim bu 'Lâ ilahe ille Ilâh' sehâdet kelimesini söylerse, hakki ile olmak hâriç, benden malini ve canim korumus olur, (gizli küfür ve ma'siyetinin) hesabi ise, Allah'a âiddir" buyurmustu, dedi.
Ebû Bekr cevaben:
— Vallahi ben, namaz ile zekât arasini ayiran kimselerle muhakkak harb ederim. Çünkü zekât, mâlî bir haktir. Allah'a yemîn ederim ki, bunlar RasûluIlah'a veregeldikleri bir disi oglagi, benden men' ederlerse, bu men' edis üzerine onlarla muhakkak harb ederim! dedi.
Bunun üzerine Umer:
— Vallahi sunu gördüm ki, mürtecilerin katli hakkindaki halîfenin bu hükmü, Allah'in, Ebû Bekr'in gönlünde yarattigi genisligin eseridir. Bu sayede onlarla harb etmenin hakk oldugunu ögrendim! Dedi [11].

3- Bâb: Zimmî Olan Yahûdî Ve Hristiyan Yâhud Muâhid Gibi Bir Baskasi Peygamber'e Sövmeyi Ta'rîz Ettigi Ve "Es-Sâmu Aleyke" Sözü Gibi Sövmeyi Açikça Söylemedigi Zaman?

8-.....Bize Su'be haber verdi ki, Hisâm ibn Zeyd ibn Enes ibn Mâlik söyle demistir: Ben dedem Enes ibn Mâlik(R)'ten isittim, söyle diyordu: Bir Yahûdî, RasûluIlah(S)'in yanina ugradi da ("Ölüm üzerine olsun" demek olan):
— es-Sâmu aleyke! dedi. Rasûlullah da ona:

— "Ve aleyke{ Senin üzerine de olsun).'" diye mukaabele etti. Bundan sonra Rasûlullah, yaninda bulunanlara hitaben:
— "Sizler onun ne söylemekte oldugunu biliyor musunuz? O: es-Sâmu aleyke, dedi" buyurdu.
Sahâbîler:
— Yâ Rasûlallah! Biz onu Öldürelim mi? diye sordular. Rasûlullah:
— "Hayir! (Onu öldürmeyiniz!) Kitâb ehli olanlar size selâm verdikleri zaman, sizler de onlara: 'Ve aleykum(= Sizin üzerinize de olsun)' seklinde söyleyiniz!" buyurdu [12].

9-.....Âise (R) söyle demistir: Bir kerre Peygamber(S)'in huzuruna bes on kisilik bir Yahûdî, izin isteyip geldiler. Bunlar içeri girince (selâm vermis olmak için "Ölüm üzerine olsun" demek olan):
— es-Sâmu aleyke! dediler. Ben (bu hâin sözü anlayarak):
— Hayir, sâm ve la'net sizin üzerinize olsun! diye karsilik verdim. Peygamber (S):
— "Yâ Âise! Sübhesiz Allah refiktir, her iste yumusaklikla muamele etmesini sever" buyurdu.
Ben de O'na:
— Sen onlarin dediklerini isitmedin mi? dedim. Peygamber:
— "Ben de: 'Ve aleykum{ = Sizin üzerinize de olsun)/* dedim" buyurdu [13].

10-.....Bize Abdullah ibn Dînâr tahdîs edip söyle dedi: Ben Ibn Umer(R)'den isittim, söyle diyordu: Rasûlullah (S) söyle buyurdu: "Yahudiler herhangibirinize selâm verdikleri zaman, onlar ancak 'Sâm aleyke' derler. Bunun üzerine siz de 'A leyke{ — Sizin üzerinize de olsun)' deyiniz!" [14].

4- Bab

(Bu, evvelki bâbdan bir fasil gibidir)

11-.....Abdullah ibn Mes'ûd (R) söyle demistir: Simdi ben Peygamber(S)'in yüzüne bakip görür gibiyim: O, peygamberlerden bir peygamberi hikâye ediyordu ki, kavmi O'nu dövmüs de, O'nun kanini akitmislardi. Fakat O, yüzünden hem kanini siliyor, hem de:
— "Yâ Rabb! Kavmimi magfiret eyle, çünkü onlar bilmiyorlar!" diyordu [15].

5- Dînden Çikan Hâricîler'le Haktan Sapip Bâtila Meyleden Mülhidlerin, Da'vâlarinin Çürüklügü Için Kendilerine Hüccet Getirilmesinden Sonra Öldürülmeleri Babi [16]

Ve Yüce Allah'in su kavli:
"Allah bir kavme hidâyet ettikten sonra, sakinacaklari seyleri kendilerine apaçik bildirinceye kadar onlarin sapikligina (hükm)edecek degildir..." (et-Tevbe: 115) [17].
Ibn Umer (R) bu Hâricîler'i Allah'in müslümân halkinin serirleri görürdü ve: Çünkü onlar, kâfirler

hakkinda inmis olan birtakim âyetlere gittiler de bunlari müslümânlar üzerine te'vîl ettiler, der idi [18]
.

12-.....Bize Suveyd ibnu Gafele tahdîs etti. Alî ibn Ebî Tâlib (R) söyle demistir: Ben size RasûlulIah(S)'tan bir hadîs tahdîs ettigimde, and olsun ki, gökten düsmem bana O'nun dilinden yalan uydurmamdan daha sevimlidir. Fakat benimle sizin aranizda görüstügümüz sira size birsey tahdîs ettigimde (ta'rîz etmis olabilirim). Çünkü (muhavere de bir harbdir) harb (ise) hud'adir.
Ben Rasûlullah'tan isittim, O söyle buyuruyordu: "Zamanin âhirinde yaslari küçük, akillari zayif bir kavim meydana çikacaktir. Onlar mahîûkaatin hayirlisi olan Peygamber sözünden söyleyecekler. Fakat bunlarin îmânlari bogazlarindan öteye geçmiyecektir. Onlar (siddetle atilan) okun avdan öteye çikisi gibi dînden çikacaklardir. Siz onlara nerede rastgelirseniz, onlari öldürünüz. Çünkü (bunlar bozguncudur), bunlari öldürmekte, öldüren kisiye kiyamet gününde ecir ve sevâb vardir" [19]
.

13-.....Bana Muhammed ibn Ibrâhîm et-Teymî, EbûSeleme'den ve Atâ ibn Yesâr'dan haber verdi ki, bu ikisi Ebû Saîd el-Hud-rî(R)'ye gelip ondan Harûriyye'yI sormuslar ve:
—Sen Peygamber(S)'den Harûriyye'yI zikrettigini isittin mi? demisler.
Ebû Saîd söyle demistir:
— Ben Harûriyye'nin kimler oldugunu bilmem. Ben Peygam-ber(S)'den isittim, söyle buyuruyordu: "Bu ümmetin içinde ("Bu ümmetten" demedi) bir kavim çikar ki, sizler, onlarin namazlarinin yaninda kendi namazlarinizi hor görürsünüz- Onlar Kur'ân okurlar, fakat Kur'ân onlarin bogazlarindan yâhud hançerelerinden öteye geçmez. Onlar, okun avdan delip çikisi gibi dînden çikarlar. Okun aticisi (avi delip geçen) okuna bakar, sonra demirine bakar, sonra okun demir geçecek yerinden yukarica sarilan sinire bakar (kan izi göremez), sonra avci sübhe ederek fûka denilen kiris yerine kandan birsey bulasip bulasmadigina bakar (orada da kan izi göremez)/" [20].

14-.....Bana Umer (ibnu Muhammed ibn Zeyd ibn Abdillah ibn Umer) tahdîs etti ki, babasi ona Abdullah ibn Umer'den Harûriyye'yI zikrederek tahdîs etmis ve söyle demistir: Peygamber (S): "Onlar, okun avdan delip çikisi gibi Islâm Dîni 'nden çikarlar!" buyurmustur [21].

6- Ülfet Için Ve Insanlarin Kendisinden Dagilmamalari Için Hâricîler'le Kitali Terkeden Kimse Babi

15-.....Bize Ma'mer, ez-Zuhrî'den; o da Ebû Seleme'den haber verdi ki, Ebû Saîd (R) söyle demistir: Peygamber (S) ganimet taksimi yaparken, bu sirada Abdullah ibnu Zî'I-Huveyrisa et-Temîmî geldi ve:
— Adalet et, yâ Rasûlallah! dedi. Rasûlullah da ona:
— "Sana veyl olsun! Eger ben adalet etmemem kim adalet eder?" buyurdu.
Umer ibnu'l-Hattâb:

—(Yâ Rasûlallah!) Beni serbest birak da sunun boynunu vurayim! dedi.
Rasûlullah:
— "Onu terket! Sübhesiz onun birtakim avanesi vardir ki, sizden biriniz onlarin namazlari yaninda kendi namazini, onlarin oruçlari yaninda kendi orucunu muhakkak küçük görecek. Onlar okun avdan (delip) çikisi gibi dînden çikacaklar. (Avi delip geçen) okun tüyüne bakilir, orada kandan hiçbirsey bulunmaz. Sonra okun demirine bakilir, orada da hiçbirsey bulunmaz. Sonra okun yaya giris yerine bakilir, orada da birsey bulunmaz. Sonra okun agaç kismina bakilir, orada da birsey bulunmaz. Ok, avin iskembesi içindeki seylere ve kana girip çikmis, fakat onlardan hiçbirsey oka yapisip kalmamistir. Onlarin alâmeti, iki etinden biri -yâhud: Iki memesi kadin memesi gibi olan, yâhud: Öteye beriye gidip gelen büyük bir et parçasi gibi olan bir adamdir. Onlar, insanlar (müslümânlar) arasinda bir ayrilma oldugu zaman ortaya çikarlar!"
Ebû Saîd söyle dedi: Ben sehâdet ediyorum ki, bu hadîsi ben Pey-
Kitâbii Isütâbeti'I-Mürteddîn/6 799
gamber(S)'den isittim. Ve yine sehâdet ediyorum ki, Alî (ibn Ebî Tâ-lib Nehrevân'da) bunlarla harb yapmistir, ben de onun maiyyetinde idim. Netîcede Peygamber'in vasiflandirdigi vasif üzere bir adam (bulunup) getirildi [22].
Ebû Saîd: "Içlerinden sadakalarin taksîmi) hususunda seni ayiplayacaklar da var. Çünkü eger içlerinden kendilerine verilirse hoslanirlar. Sayet yine kendilerinden olanlara verilmezse derhâl kizarlar" (et-Tevbe: 58) âyeti bunun hakkinda indi, dedi.

16-.....Bize Buseyr ibnu Amr tahdîs edip söyle dedi: Ben Sehl ibn Huneyf'e:
— Sen Peygamber(S)'den Haricîler hakkinda herhangi birsey söylerken isittin mi? diye sordum.
Sehl ibn Huneyf söyle dedi:
— Ben Peygamber'den, elini Irak tarafina uzatarak söyle buyururken isittim: "Oradan bir kavim çikacak ki, onlar Kur'ân'i okurlar, Kur'ân onlarin köprücük kemiklerinden öteye geçmez. Onlar atilan bir okun avi delip çikmasi gibi Islâm'dan sür'atle çikarlar" [23].

7- Peygamber(S)'In: "Da'vetleri Bir Oldugu Hâlde Iki Büyük Topluluk Birbirleriyle Harb Etmedikçe Kiyamet Kopmayacaktir" Kavli Babi

17-.....Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Rasûhillah (S): "Da'vâlari bir oldugu hâlde iki topluluk birbirleriyle kital yapmadikça kiyamet kopmaz" buyurdu [24].

8- Te'vîl Ediciler Hakkinda Gelen Haberler Babi

18- Ebû Abdillah el-Buhârî söyle dedi: Ve el-Leys ibn Sa'd söyle dedi: Bana Yûnus ibn Yezîd, Ibn Sihâb'dan tahdîs etti. Bana Urve ibnu'z-Zubeyr haber verdi ki, ona da el-Misver ibn Mahrame ile Ab-durrahmân ibn Abdin el-Kaarî haber verdiler; onlar da Umer ibnu'l-Hattâb(R)'dan söyle derken isitmislerdir: RasûIullah(S)'m hayâtinda (namazda) Hisâm ibn Hakîm'in el-Furkaan Sûresi'ni okudugunu isittim. Duydum ki, Hisâm bu sûreyi Râsûlullah'in bana okutmadigi birtakim lehçelerle

okuyordu. Az kaldi üzerine namazin içinde atilacaktim. Fakat selâm verinceye kadar bekledim. Sonra selâm verince hemen ridâsini -yâhud kendi ridâm ile- gögsünün üzerinde toparlayip:
— Bu sûreyi sana -duydugum gibi- kim okuttu? diye sordum. Hisâm:
— Bu sûreyi bana Rasûlullah (S) okuttu! dedi. Ben de ona:
— Yalan söyledin. Vallahi Rasûlullah bu sûreyi bana, senin okumakta oldugunu isittigimden baska türlü okuttu! dedim.
Ve onu yakasindan tutarak Râsûlullah'in yanina götürdüm ve:
— Yâ Rasûlallah! Ben sundan el-Furkaan Sûresi'ni, Sen'in bana okutmadigin birtakim lehçelerle okurken isittim. Hâlbuki el-Furkaan Sûresi'ni bana bizzat Sen ögretmistin? dedim.
Bunun üzerine Rasûlullah:
— "Hisâm'in yakasini birak yâ Umer!" buyurdu. Ona da:
— "Yâ Hisâm! Oku!" diye emretti.
Hisâm da O'na karsi, benim kendisinden okudugunu isittigim kiraatle okudu. Rasûlullah:
— "Bu sûre böyle indirildi" buyurdu. Bundan sonra Rasûlullah bana da:
— "Yâ Umer! Oku!" diye emretti. Ben de okudum. Rasûlullah:
— "Bu sûre böyle indirildi" buyurdu. Bundan sonra da:
— "Sübhesiz bu Kur'ân yedi lehçe üzerine indirildi. Bundan hangisi kolayiniza gelirse, onu okuyunuz!" buyurdu [25].

19-..... Abdullah ibn Mes'ûd (R) söyle demistir: Su "imân edenler, bununla beraber imânlarim haksizlikla da bulastirmayanlar; iste (ancak) onlardir ki, (korkudan) emin olmak hakki kendilerinindir. Onlar dogru yolu bulmus kimselerdir" (ei-En'âm: 82) âyeti indiginde, bu, Peygamber'in sahâbîleri üzerine agir geldi de:
— Hangimiz nefsine zulmetmemistir! dediler. Bunun üzerine Rasûlullah (S):
— "Bu, sizin zannetmekte oldugunuz zulüm degildir. O ancak Lukmân'in ogluna: 'Yâ ogulcagizim! Allah'a ortak kosma. Çünkü sirk elbette büyük bir zulümdür' (Lukmân: 13) buyurdugu zulümdür" dedi [26].

20-.....Bize Ma'mer ibn Râsid, ez-Zuhrî'den haber verdi. Bana Mahmûd ibnu'r-Rabî' haber verip söyle dedi: Ben Itbân ibnu Mâ-lik'ten isittim, söyle diyordu: Ertesi sabah Rasûlullah (S) gün yükseldigi vakit bana geldi. Evimin bir tarafinda bize namaz kildirdi... Bizimle beraber namaz kilanlardan biri:
— Mâlik ibnu'd-Duhsun nerede? dedi. Bizlerden bir adam da:
— O, Allah'i ve Rasûlullah'i sevmeyen bir münafiktir! dedi. Bunun üzerine Peygamber (S):
— "Ona böyle demeyiniz! O, Lâ ilahe illellâh... diyor, bunu da Allah'in rizâsini istemek için söylüyor" buyurdu.
Itbân için o sözü söyleyen kimse:
— Evet öyledir (Allah ve Rasûlü en bilendir), dedi. Peygamber:
— "Su muhakkak ki, kiyamet günü tevhîd ile gelecek herbir kul üzerine Allah, atesi elbette haram kilmistir" buyurdu [27].

21-.....Bize Ebû Avâne, Husayn ibn Abdirrahmân'dan; o da Fulân'dan (ki o, Sa'd ibn Ubeyde'dir...) tahdîs etti. Son râvî söyle demistir: Ebû Abdirrahmân ile Hibbân ibnu Atiyye çekistiler de Ebû Abdirrahmân, Hibbân'a hitaben, Alî'yi kasdederek:
— Yemîn olsun, senin sahibinin ne kadar müslümân kani dökmeye cür'et ettigini bilmisimdir! dedi.
Hibbân:
— O buna cür'et etmedi ey babasiz kalasi! dedi. Ebû Abdirrahmân:
— Bir sey ki, ben onu bunu söylerken isittim, dedi. Hibbân:
— Bu sey nedir? dedi.
Ebû Abdirrahmân söyle dedi:
— Alî söyle dedi: Rasûlullah (S) beni, Zubeyr'i ve Ebû Mersed'i gönderdi, hepimiz süvârî idik. Rasûlullah: "Gidiniz; Hâc bustânina kadar gidiniz -Ebû Seleme dedi ki: Ebû Avâne böyle (cim ile) "Hâc" seklinde söyledi-. Çünkü o bustânda bir kadin bulacaksiniz ki, onun yaninda Hâtib ibn Ebî Beltea'dan Mekke'deki müsriklere yazilmis bir sahîfe vardir, o sahîfeyi bana getiriniz!" buyurdu.
(Alî dedi ki:) Biz atlarimiz üzerinde kosturarak gittik. En sonu Rasûlullah'm bize söylemis oldugu yerde, devesi üzerinde gitmekte
olan bir kadin bulduk. Hâtib Mekke ahâlîsine Rasûlullah'm kendilerine dogru yürüyecegini bildiren bir mektûb yazmisti. Biz kadina:
— Yaninda bulunan mektûb nerede? dedik. Kadin:
— Bende hiçbir mektûb yoktur! diye inkâr etti.
Biz kadinin devesini çöktürüp, esyasi arasinda mektubu arastirdik, fakat hiçbirsey bulamadik, iki arkadasim; ez-Zubeyr ile Ebû Mersed:
— Biz bu kadinda hiçbir mektûb görmüyoruz! dediler. Alî dedi ki: Ben de onlara:
— Yemîn olsun ki, biz Rasûlullah'm hiç yalan söylemedigini bil-misizdir! dedim.
Bundan sonra Alî, kendisiyle yemîn edilen Allah adina yemîn etti de, kadina:
— Vallahi sen ya mektubu çikarirsin, yâhud ben senin elbiseni muhakkak soyacagim! dedi.
Bunun üzerine kadin elini, kusanmakta oldugu izârmin bagina dogru uzatti da oradan sahîfeyi çikardi. Alî ile arkadaslari o mektubu Rasûlullah'a getirdiler. Umer:
— Yâ Rasûlallah! Bu zât Allah'a, Rasûlü'ne ve mü'minlere hainlik yapmistir; beni birak da bunun boynunu vurayim! dedi.
Rasûlullah:
— "Yâ Hâtib! Bu yaptigin ise seni sevkeden nedir?" buyurdu.
Hâtib:
— Yâ Rasûlallah! Bende Allah'a ve Rasûlü'ne mü'min olmaktan baska bir hâl olmamistir. Lâkin ben Kureysler'in yaninda kendim için ailemi ve malimi kendisiyle koruyacak bir minnetdârlik eli olmasini istedim. Yaninda bulunan Muhacir sahâbîlerinden herbir kisinin orada kendi kavminden, ailesini, mallarini muhafaza edecek hisimlari vardir, (benim ise Kureys'ten himaye edecek kimsem yoktur)! dedi.
Rasûlullah:
— "Hâtib dogru söyledi, onun hakkinda hayirdan baska bir söz
söylemeyiniz!" buyurdu.
(Alî dedi ki:) Umer, Hâtib hakkindaki sözünü tekrarladi da:

— Yâ Rasûlallah! O, Allah'a, Rasûlü'ne ve mü'minlere hainlik yapmistir, beni birak da onun boynunu vurayim! dedi.
Rasûlullah ona:
— "Hâtib, Bedir ehlinden degil midir? Sana ne bildirir ki, belki Yüce Allah Bedir ehlinin samimî mücâhedelerine muttali' olmustu da '(Bundan sonra) ne isterseniz isleyiniz, ben sizler için cenneti vâ-cib kilmisimdir!' buyurmustur!" dedi.
Bu söz üzerine Umer'in iki gözü bol yasa boguldu da:
— Allah ve Rasûlü en bilendir! dedi [28].
Ebû Abdillah el-Buhârî söyle dedi: Noktali hâ ile "Hâh" kelimesi en dogru olanidir. Lâkin Ebû Avâne böyle hâ ve noktali cîm ile "Hacin", "Hâcin" seklinde söylemistir. Bu cîm ile olan yanlistir. "Hâh Bustâni" Mekke ile Medine arasinda bir yer ismidir. Heysem -Huseym- (noktali hâ ile) "Hâh" diye söylerdi [29].

---

[1] Bâzi nüshalarda Kitâbu'l-Mürteddîn.... unvanindan sonra "Bâbu men esrake billahi ve ukûbetihi fi'd-dünyâ ve'1-âhireti ve kaale'llâhu teâlâ..." seklinde gelmistir.

[2] Âyetin bas tarafi söyledir: "HaniLukmân, ogluna - o, ona ögüt verirken- söyle demisti: Ogulcagizim, Allah'a ortak kosma. Çünkü sirk elbette büyük bir zulümdür".

[3] Bunun bir rivayeti îmân Kitâbi'nda da geçmisti. îmân'a sirk katmak ya nifak ile yâhud irtidâd suretiyle olur. Müsrik ve münafik olmayanlarin mazhar olduklari emn ve emân, cehennemde devamli kalmaktan emn ve emândir. Yoksa âsîye azâb olunacagi, birçok nasslar ile sabittir.

[4] Bunun da birer rivayeti Sehâdetler ve Edeb'de geçti.

[5] el-Yemînu'l-gamûs, sahibini günâha ve atese daldiran yalan yemîn demektir, daha önce îzâh edilmisti.

[6] Bu söyle demektir: Bir kâfir müslümân olur ve müslümânlikta sebat ederse, küfür hâlinde isledigi günâhlarin hepsi affolunur. Sebat etmez de küfre dönüp irtidâd ederse, o kimsenin hem evvelce küfür hâlinde isledigi kötülükleriyle, hem müslümân olduktan sonra dönekligi ve mürtedligi ile yakalanip cezalanir..
Fakat bundan sonra mürtedliginden dönüp müslümân olursa, Imâm Ebû Hanîfe'ye göre "O küfredenlere söyle ki, eger vazgeçerlerse geçmis (günâhlari) magfiret olunacaktir, eger (muharebeye) dönerlerse evvelkiler^ uygulanan) kaa-nûn muhakkak surette devam etmis olacaktir" (el-Enfâl: 38) âyeti geregince o kimse, yeni bastan müslümân sayilip, yeni bastan Isledigi hayirla sevâb alir. Ir-tidâdi üzerine yine terkettigi namaz ve diger ibâdetlerin kazasi lâzim gelmez. "...Kim îmâni tanimayip kâfir olursa, herhalde bütün yaptigi bosuna gitmistir ve o âhirette en çok ziyana ugrayanlardandir" (eî-Mâide: S) âyeti geregince, eski Ibâdetleri bâtil oldugundan, hacc gibi vaktiyle ettigi ibâdeti yeniden îfâ etmesi lâzim gelir (Aynî, Kastallânî).

[7] Basligin iki kismi arasinda üç zâtin görüsü vardir. Ebû Zerr rivayetinde bu üç zâtin görüsleri basliktan sonra getirilmistir. Bu üç zâtin bu görüslerine göre, erkek ve kadin mürtedler arasinda hiçbir fark olmamis oluyor, hükümleri bir oluyor. Ibn Abbâs'a göre, irtidâd ettiklerinde kadinlar öldürülmezler. Ibn Umer'in görüsünü Ibn Ebî Seybe, diger ikisinin görüsünü de Abdurrazzâk rivayet etmislerdir

[8] "Onlara bakilmaz"^ kadar Islâm'dan sonra irtidâd ederek Medine'den kaçip Mekke müsriklerine katilan birkaç kisi hakkinda inmistir. Bunlar hakkinda tev-benin kabul edilmemesi, arastirilmistir. En üstün ma'nâ sudur: Çünkü böylele-ri ölüm emaresini görüp hayâttan ümidini kesmedikçe tevbe edip îmâna gelmezler. Hâlbuki yeis îmâni makbul degildir. Bunun îzâhi en-Nisâ: 17. âyetidir {Hakk Dîni, II, 1144).

[9] ez-Zindîk: Zây'in kesriyle seneviyye taifesinden olan sahsa denir. Bir kavle göre nûr ve karanliga kaail olan, bir kavle göre âhirete ve rubûbiyete îmân ve i'ti-kaadi olmayan dînsize denir. Bâzilarina göre gönlünde kâfirligi gizleyip sureta îmân ve Islâm'i açiklayan münâfika denir. Bâzilari indinde "Zindik", "Zen-deb"in Fârisî muarrabidir ki, nâkisatu'1-akl olan nisvâna denir... Cem'i "Zenâdika"ve "Zenâdîk" gelir... (Uzun açiklama için: Kaamûs Ter., III, 881-882).
Bunun bir rivayeti Cihâd Kitabi, "Allah'in azâbiyle azâblanmaz bâbi"nda, Alî'den geçmis ve bâzi açiklamalar verilmisti. Hadîsin buradaki basliga uygunlugu "Kim dînini tebdil ederse, onu öldürünüz!" fikrasmdadir. Çünkü dînini degistirip tebdîl eden kimse, mürted olmustur.

[10] Hadîsin basliga uygunlugu "Ebû Mûsâ onunla ilgili emrini verdi ve o mürted öldürüldü" kavimdedir. Buhârî bu hadîsi kisa ve uzun metinlerle Icâre, Magâ-zV ve Ahkâm Kitâblari'nda da getirmistir. Müslim de Magâzî'de getirmistir. Bu iki büyük sahâbînin Yemen gibi koca bir ülkenin idarî isleri arasinda ibâdet ve Hakk'a ubudiyet hususlarindaki muntazam programlari bizim için, ve her devirdeki yüksek idareciler için örnek alinacak bir husustur. Magâzî'de de geçtigi üzere, Muâz bir geceyi üçe ayiriyordu: Uyku, namaz, Kur'ân kiraati. Uyku vücûdun ve sihhatin düzgün olup, bütün dînî ve dünyevî islerin yapilmasi vücûdun sagligina ve düzgünlügüne bagli bulundugundan, uykunun da namaz kadar sevabi olacagini Muâz ibn Cebel'den ögreniyoruz.

[11] Basliga uygunlugu açiktir. Buhârî bunun bir rivayetini Zekât'ta getirdigi gibi, I'tisâm'da da getirecektir. Müslim deîmân'da getirmistir.
Hicretin onbirinci yili rebnilevvelinin onikinci pazartesi günü Peygamber'-in vefati üzerine Ebû Bekr halîfe seçilmisti. Bu târihi ta'kîb eden günlerde bâzi Arab kabileleri Tevhîd'i ve namazi kabul ettiklerini bildirerek zekâti vermekten çekinmisler ve böylece Islâm'in vâciblerinden olan bir esâsi reddetmislerdi. Bunlar üzerine Halîfe, ordu göndermek ve onlarla harb etmek gerektigini ortaya koydu. Sonunda Umer de Halîfe'nIn görüsünün dogrulugunu kavrayip tasdik etmistir, Islâm Dîni'nin bütünlügünü, Islâm Ümmeti'nin hayât ve istikbâlini kurtaran hiç sübhesiz Ebû Bekr'in bu dogru karari, azim ve kiyaseti, metanet ve mukaavemeti olmustu. (Allah onlardan razi olsun!)

[12] Yânî hakk etmekte oldugunuz la'net ve azâb sizin üzerinize olsun!
Peygamber(S)'in onu öldürtmemesi, ancak onun sözünü sövmeye hamlet-memesindendir. Peygamber onun bu sözünü, çaresiz herkesin basina gelecek olan ölüm ile beddua

ma'nâsina hamletti. Onun Için cevâbda "Senin üzerine de olsun" dedi. Yânî ölüm bana da, sana da inecektir, onun için bununla beddua etmeye hiçbir ma'nâ yoktur. Bu söz, sövme hakkinda da sarîh degildir. Bu hadîsi en-Nesâî, ei-Yevm ve'1-Leyl Kitâbi'nda getirdi (Kastallânî).

[13]
Kitâbu'l-Edeb'deki rivayette burada su ziyâde de vardir: "Sen de benim dedigimi isitmedin mi? Ben onlara reddettim. Benim onlar hakkinda duam kabul olunur. Fakat onlarin benim hakkimdaki dilekleri kabul olunmaz" buyurdu.

[14]
Sârih Hattâbî, "Sâm " lafzinin Yahûdîler arasinda "Ölüm" ma'nâsina oldugunu bildirmistir.
Eger bu lafiz Arabça ise, bu "dan olup " ma'nâsma-dir. Çünkü ölüm herkeste geçecektir... (Kastallânî).

[15]
Bu hadîsi burada zikretmesi, bunun da Peygamber'in "es-Sâmu aleyke" diyen kimseyi öldürmeyi terketmesiyle unvânlanan bâb'a katilmis olmasi yönünden-dir. Bu da Peygamber'in yumusakligi ve sabrindan idi. Peygamberler de sabirli idiler. Yüce Allah: "O hâlde peygamberlerden azim sahihleri olanlarin sabrettikleri gibi, sen de sabret. Onlar için acele etme... " (el-Ahkaaf: 35) buyurdu.
Bu hadîsin bir rivayeti Enbiyâ'da, "Isrâîl ogullari'nin zikrI"nde geçmisti.

[16]
Haricîler, dînden çikanlar ve Alî ibn Ebî Tâlib'e, hakeme gitme isinde reddedip Isyan edenlerdir... Havâric, ehli hevâ ve bid'atten ma'rûf bir kavimdir ki, insanlardan, yânî müslümânlann cemâatinden hurûc eylediler. Mezheb cihetinden, kendilerine mahsûs görüsleri vardir. Ma'lûm olur ki, üzerine cemâatin ittifak ettikleri hakk imâm üzerine hurûc eden kimseye "Haricî" derler, gerek ol hurûc sahabe vaktinde ve gerek tâbiûn zamaninda ve gerek her vakitte olsun. Ve ol taifeye "Hârice" ve tavâifine "Havâric" itlak olunur, onlar yedi firkadir... (Tafsilât için: Kaamûs Ter., I, 732-733).

[17]
Bu âyetle Hâricîler'in ve mülhidlerin kendilerine hüccet getirilmesi ve tutunduklarinin bâtilligi ortaya konulduktan sonra öldürülebileceklerine isaret etti. Çünkü âyet buna delâlet etmektedir.

[18]
Bu haberi Taberî, Tehzîbu'l-Âsâr'da rivayet etmistir

[19]
Bunun birer rivayeti Alâmâtu'n-Nübüvve ile Fadâilu'l-Kur'ân'da geçmisti.
Alî ile Muâviye arasinda yapilan Siffîn harbi sonunda, her iki taraf hakemin hükmüne razi olmayan karar verdiklerinde, bir zümre Alî'yi tekfir ederek; "Allah'tan baska hakem olmaz!" demislerdi. Bu söz, seklen dogru ve hak bir sözdü (el-En'âm: 57; Yûsuf: 40, 67). Fakat bâtil ve kötü bir maksadla söylenmisti. Bunlar millet için bir baskana gerek olmadigini iddia edip bozgunculugu ve anarsistligi esâs kabul etmisler ve cemâatten ayrilmislardi...

[20]
Harûrâ, Küfe kazasinda bir karyedir. el-Harüriyye, Hâricîler'den bir taifedir ki, reîsleri Necdet adindaki' kimse idi, bunlar Harûrâ adindaki karyeye mensûb-durlar (Kaamûs Ter.).
Bunlar evvelâ Harûrâ'da toplanmislardi, bunlar dînde siddetle taninmislardi. Alî (R) bunlarla mukaatele etmisti.
Bunun bir rivayetini Müslim, Zekât, "Hâricîler'in ve sifatlarinin zikri", 147 rakamiyle getirmistir {Müslim Ter., III, 264).

[21]
Bu da zikredilen Ebû Saîd hadîsinin bir kismidir. Ancak onda "Dînden çikarlar" ta'biriyledir. Burada ise "îslâmdan çikarlar" ta'bîriyle gelmistir.

[22]
Bu kisim Müslim'de daha genistir: "Ebû Saîd söyle dedi; Ben bunu Rasûlul-lah'tan isitmis olduguma sehâdet ediyorum. Ve yine sehâdet ediyorum ki, Alî ibn Ebî Tâlib (R) bunlarla kital yapmistir. Ben onun maiyyetinde idim. Alî, bu hadîste tavsif edilen adamin aranmasini emretti. Adam arandi, netîcede bulunup getirildi. Hattâ ben ona baktim ve Rasûlullah'in yaptigi tavsîf üzere oldugunu gördüm (Müslim, Zekât, "Hâricîler'in ve sifatlarinin zikri babi", rak: 148).

[23]
Bu hadîs de yakin bir metinle Müslim, Zekât, "Hâricîler'in ve sifatlarinin zikri babi", 159-(1068) rakaminda geçmektedir.

[24]
Bu hadîs bu senedle Buhârî'nin Müslim'den ayri rivayet ettigi hadîslerdendir. "Da'vâlari bir oldugu hâlde", yanî o iki topluluktan herbiri kendi ictihadiyle kendisinin hakk üzerinde oldugunu, karsisindakinin bâtil üzerinde oldugunu iddia ederek... demektir.

[25]
Hadîsin basliga uygunlugu söyledir: Peygamber Umer'i Hisâm'a yalanciliga nis bet etmesi ve onu ridâsiyle toplayip getirmesinden muaheze etmedi; Umer'i okuyusla dogrultmak istedi, Hisâm'i da naklettigi kiraatte dogruladi, Umer'i de inkârinda ma'zîretli kildi. Bunun birer rivayeti Husûmât'ta ve Fadâili'l-Kur'ân'da da geçmis, oralarda da açiklamalar verilmisti.

[26]
Çünkü ni'met, ancak kendisinden olan ile asla ni'met olmayan arasinda esitlik yapmistir. Hadîsle baslik arasindaki uygunluk, Peygamber'in âyetteki zulmü her günâha uzanacak derecede umûm günâhlar ma'nâsma hamletmeleri ile sahâbîleri serzenis etmemesi, onlarin bu te'vîldeki kusurlarini hos görmesi bakimindandir. Çünkü bu te'vîl de zahir olmus bir hatâdir. Sonra Peygamber, ondaki muradin ne oldugunu, müskilligi giderecek sekilde beyân etmistir. Bunun bir rivayeti bu kitabin evvelinde de geçmisti (Kastallânî).

[27]
Farzlan edâ edip nehiylerden sakindigi takdirde, yâhud murad cehennemde ebedî kalmayi haram etmistir.
Basliga uygunlugu Peygamber(S)'in, Mâlik ibnu'd-Duhsun hakkinda kötü söz söyleyenleri muaheze etmemesi ve onlara Islâm hükümlerinin bâtini üzere degil, zahire göre yürütülecegini beyân etmesi yönündendir.
Bu hadîsin daha tafsilâtli bir rivayeti Namaz Kitabi, "Evlerde mescidler bâbi"nda geçmis ve genisçe açiklama orada verilmisti (Aynî).

[28]
Hadîsin basliga uygunlugu Peygamber'in, Hâtib'm te'vîlindeki bahanesini kabul edip, onun dogru söyledigine sehâdet etmesi yönündendir.
Bu vak'anin rivayetleri Mekke Fethi'nde, Cihâd'da ve Tefsîr'de el-Mümtehine Sûresi'nin ilk âyeti hakkinda da geçmis ve açiklamalar oralarda verilmisti.

[29]
Buhârî'nin bu açiklamasi el-Müstemlî nüshasinda böylece sabittir.